

Dokumentets namn Plan för implementering av rutiner för att upptäcka och hantera våld i nära relation inom Funktionsstödsförvaltningen				Diarienummer
Beslutad av Avdelningschefer LSS	Datum för beslut 2017-02-21	Uppföljd	Reviderad	Version 2.0
Typ av dokument Plan för våld i nära relationer	Organisation/område Kvinnofrid			
Ansvarig chef Avdelningschefer LSS	Framtagen av Arbetsgrupp			
Ansvarig för uppföljning/revidering Ann-Helen Westerdahl	Följs upp Nov 2018	Reviderad av Ann-Helen Westerdahl		

Plan för implementering av rutiner för att upptäcka och hantera våld i nära relation inom Funktionsstödsförvaltningen

BAKGRUND OCH SYFTE

I socialtjänstlagen stadgas att kommunen har ett ansvar för att personer som utsatts för brott och deras anhöriga får stöd och hjälp. Det våld som förekommer i nära relation betonas specifikt. ”Socialnämnden skall särskilt beakta att kvinnor som är eller har varit utsatta för våld eller andra övergrepp av närstående kan vara i behov av stöd och hjälp för att förändra sin situation”.

5 kap. 11 § SoL.

I Malmö stads ”Plan för Kvinnofrid och mot våld i nära relation”, framhålls att vissa grupper är extra sårbara när de utsätts för våld i nära relation. Personer med funktionsnedsättningar kan t.ex. ha svårt att kommunicera verbalt och har därmed svårt att berätta om sin utsatthet. På grund av isolering och beroendet av den anhörige eller personalen kan många heller inte tala om sin situation. Våld som sker mot personer med funktionsnedsättning är en mer komplex situation än för andra målgrupper eftersom dessa personer oftare är i en beroendeställning. Våldet kan ha förekommit i flera år men är tabubelagt att tala om när förövaren finns i nära relation. Risken för att situationsbetingat våld uppstår, ökar i takt med att omsorgsbehovet ökar.

I Malmö stad har ett flertal insatser gjorts i vård och omsorg inom området våld i nära relation. Utbildningar har genomförts riktat till olika yrkesgrupper, en kontaktgrupp med representanter för de olika stadsområdena och Sociala resursförvaltningen har inrättats. En handbok kring hur personal kan arbeta med frågan har utarbetats och informationsinsatser riktade till målgruppen personer med funktionsnedsättningar, har tagits fram. Trots detta kommer det inte fram att våld i nära relation upptäcks och i situationer där det upptäcks är det få som känner till rutiner för att hantera det. Med bakgrund i detta ansökte Sociala resursförvaltningen om medel av Socialstyrelsen, och under perioden 2015-08-31- 2016-03-31 genomfördes projektet ”Upptäcka våld i nära relation inom vård och omsorg”. I projektet framkom möjligheter och begränsningar för personalen att upptäcka våld i nära relation. Förslag till åtgärder presenterades den 19 februari 2016 för vård och

omsorgscheferna, där diskussion fördes om olika alternativ för att få bättre kunskap om våld i nära relationer. VOS lyfter fram att det fortsatta arbetet måste fokusera mer på att ge stöd till implementering av projektets resultat, och att respektive förvaltning ska vara ägare av implementeringen.

PLANER FÖR IMPLEMENTERING

Utvecklingsplan för jämställdhetsintegrering

https://komin.malmo.se/download/18.2b56f4113ec05ff84f126f6/1394696950047/Jmndhetsintegrering%2BUtvecklingsplan_korr9aug.pdf

Anhörigplan

Länk efter beslut

Plan för kvinnofrid och mot våld i nära relation

<https://komin.malmo.se/download/18.737be261529374c98ead413/1454671700206/20160205+Ny+plan+f%C3%B6r+kvinnofrid+och+mot+v%C3%A5ld+i+n%C3%A4ra+relation.pdf>

Yrkesgemensam handbok för personal som möter äldre personer och personer med funktionsnedsättning utsatta för våld i nära relation

http://malmo.se/download/18.5bb0a05f145db1bc43d901d/1401971326047/Handbok_%C3%84ldre_och_funktionsnedsatta.pdf

Resurskatalog – Våld i nära relationer

http://malmo.se/download/18.6fb145de1521ab79c0a3412f/1455523688636/Resurskatalog_20151104.pdf

OPERATIVA MÅL I PLAN FÖR FUNKTIONSSTÖDSFÖRVALTNINGEN

Förvaltningen har arbetat fram operativa mål utifrån de nya effektmålen i plan för Myndigheten- Socialpsykiatri och LSS verksamheten i Malmö stad.

Målen antogs av sociala resursnämnden i maj 2016

Utifrån ett av de operativa målen ska verksamheten:

Utveckla och implementera rutiner för internt och externt samarbete inom minst två områden för att förbättra samverkan kring brukarens livskvalitet.

En av aktiviteterna för att uppnå målet är:

Utarbeta en plan för hur Sociala resursförvaltningen ska implementera Plan för kvinnofrid och mot våld i nära relation, handboken och rutiner för att hantera våld i nära relation.

IMPLEMENTERINGSPLAN

1 Chefer

Ledardag - Utbildning i våld i nära relation ska ske för alla chefer inom Sociala resursförvaltningen. En temadag om jämställdhet och våld i nära relation ska anordnas under en ledardag, som är obligatorisk för samtliga chefer. I syfte att öka förståelsen i alla verksamheter och öka kontaktnät för samverkan ska även chefer från stabsfunktionerna delta.

Under ledardagen, hel- eller halvdag - ska minst en av filmerna från *Det finns stunder* visas. Samtal ska hållas i grupper- där det ska utgå ifrån frågeställningarna: En händelse där det gick bra, en händelse där det gick mindre bra, en händelse där de kände sig tvungna att blunda och en berättelse där de i efterhand förstod att det var våld i nära relation. I grupperna ska man utgå från case och framtaget material. Under dagen kopplas våld i nära relation, jämställdhet och anhörigstöd samman.

Målet med dagen är att samtliga chefer ska ha kännedom om de rutiner som finns för att upptäcka och hantera våld i nära relationer.

Inför ledardagen

Inför ledardagen ska ämnet om våld i nära relation lyftas på respektive enhets ledningsmöte, i syfte att innan utbildningen lyfta frågan om hur vanligt det upplevs att våld i nära relation förekommer i verksamheterna.

Efter ledardagen

Chefer har som uppgift att ta upp ämnet i personalgrupperna. Chefer ska bli mer uppmärksamma på våld i nära relationer och de rutiner som finns för att upptäcka och hantera det. När händelser om våld i nära relation sker ska det lyftas i hela personalgruppen.

Stöd- och kontaktgruppen

Kontaktgruppen för våld i nära relationer inom Vård och omsorg har i uppdrag att vara kunskapsbärare och informationsspridare men också stöd och bollplank för chefer och kollegor i respektive förvaltning. Funktionsstödsförvaltningens uppdrag till representanterna i stöd- och kontaktgruppen har omdefinierats i samband med inrättandet av utvecklingsamordnare inom jämställdhet och våld i nära relation. Tillsammans med utvecklingsamordnaren har de fyra stöd- och kontaktpersoner från habiliteringen fortsatt uppdrag som konsultativt stöd för verksamheterna i frågor om våld i nära relationer. För

andra medarbetare som är stöd- och kontaktpersoner kommer uppdraget innebära att tillsammans med utvecklingssamordnaren vara informationsspridare till verksamheten.

2 Medarbetare

Kompetensutvecklingsförteckning – I kompetenskortet som ska upprättas utifrån kompetensutvecklingsförteckningen ska våld i nära relationer ingå. Ett av de operativa målen är att samtliga medarbetare ska ha ett upprättat kompetenskort. I detta ska området våld i nära relation, anhörigstöd och jämställdhet ingå.

Utbildningsmaterial - Implementering av rutiner hos medarbetare med hjälp av utbildningsmaterialet och filmerna "Det finns stunder" och övrigt utbildningsmaterial. Följt av diskussioner utifrån egen verklighet. Utbildningsmaterialet finns för utlåning till verksamheterna. Chefer kan kontakta samordnare för utlåning av utbildningsmaterial. Chefen kan även kontakta förvaltningens stöd- och kontaktpersoner, som kan komma till verksamheterna för genomgång av utbildningsmaterialet.

Utbildning – Två halvdagars utbildning per år om jämställdhet och rutiner för våld i nära relation ska anordnas. Utbildningen kopplas till kompetensutvecklingsförteckningen för anmälan via Komin.

Anhörigplan – Jämställdhetsperspektivet och risker för våld i nära relation har beskrivits i den anhörigplan som förvaltningens verksamheter ska arbeta efter. Ett **samarbete med anhörigkonsulent** avseende våld i nära relation ska inledas för att lyfta frågor om våld kopplat till anhörigstöd.

Avvikelseberapportering – Rutiner för hantering av händelser om våld i nära relation ska uppmärksammas i avvikelseberapporteringen. Rutinerna ska lyftas som åtgärd i samband med hantering av avvikelser samt vid utredningar om missförhållanden samt påtaglig risk för missförhållanden enligt lex Sarah. Som åtgärd kan hänvisning till befintliga rutiner om våld i nära relation ske vid händelser av våld och övergrepp i verksamheterna.

KomIn/Månadens fråga - Varje månad ska en Månadens fråga om våld/jämställdhet synas tillgängligt på Komin. Det ska finnas en kort version och en längre version, där handböcker etc ska vara länkade till frågan.

Kommunikationsvägar - Kommunikationsvägar på Komin med användarvänlig information om rutiner, underlag, stöd och kontakt ska ses över, systematiseras och göras enkel att hitta.

3 Brukare

Kommunikationsvägar – Kommunikationsvägar på Malmö.se med användarvänlig information ska ses över, systematiseras och göras lättläst och enkel att hitta.

Broschyrer – Lättläst broschyr om våld ska finnas synlig och tillgänglig inom alla verksamheter och på Komin. Information om broschyren och var den går att beställa ska kommuniceras till verksamheterna.

Reda ut häfte – Reda ut häfte som är ett pictogramverktyg med strukturerade frågor för att börja kommunicera om våldssituationer med personer som har svårt att kommunicera verbalt. Med hjälp av bilder och enkla frågor kan man reda ut vad som har hänt när man vet om eller misstänker våldsutsatthet. Information om häftet och hur det skrivs ut, ska kommuniceras till verksamheterna. Häftet ska finnas synligt och tillgängligt inom alla verksamheter. http://www.brackediakoni.se/sites/default/files/attachments/reda_ut_hafte_2014.pdf

V.I. P-programmet- V.I. P står för Viktig Intressant Person och är ett våldsförebyggande program som bidrar till att minska risken för destruktiva relationer genom att lyfta kunskap om känslor, gränssättning och våld till personer med intellektuell och/eller psykisk funktionsnedsättning. VIP programmet hålls av speciellt utbildade handledare som kommer att gå en grundkurs om programmets innehåll och teman, med kunskap om våld i nära relation, genussystemet och diskrimineringsgrunderna. VIP programmet utgörs av en strukturerad, pedagogisk gruppledd utbildning vars syfte är att förebygga våld i nära relation för personer med intellektuella och psykiska funktionsnedsättningar. Genom att bli medveten om sina känslor, träna på att sätta gränser och lära sig om våldets olika uttryck kan det bli lättare att göra bra val i olika situationer. Brukarna får på olika sätt öva på att ha huvudrollen i sitt eget liv. VIP programmet svarar mot det uppdrag som Sociala resursförvaltningen har fått – fokus på särskilt utsatta målgrupper och bedriva ett förebyggande arbete.

För att bygga upp programmet i Malmö stad behöver funktioner från verksamheterna utbildas till gruppleddare som ska hålla i V.I. P kurserna, samordnaren kommer att vara den sammanhållande länken för V.I. P programmet i Malmö. Programmet ska pilottestas i Malmö där tre medarbetare (varav en är den samordnande funktionen) utbildas till handledare. En utbildningsvecka för detta ska anordnas i Malmö.

4 Behov av utveckling

Medarbetare som utsätter brukare för våld - Rutiner för hantering av händelser som avser medarbetare som misstänks utsätta brukare för våld behöver utvecklas i samråd med HR.

Skyddad identitet – Handlingsplan för ärenden där brukare eller medarbetare har skyddad identitet behöver utvecklas. Enligt uppdrag från Vos ska rutiner för hur skyddad identitet ska hanteras i verksamhetssystemen Lifecare Procapita utvecklas.

Våldsutsatta med skyddsbehov - Av de skyddade boenden som finns idag finns det inte möjlighet att ta emot personer som har ett stort omvårdnadsbehov. Personer med funktionsnedsättning i behov av skydd brukar istället placeras på t ex korttidshem. Men där finns sällan möjlighet att ge ett fullgott skydd. Här behövs en fördjupad diskussion om hur personer med funktionsnedsättning kan tillförsäkras ett adekvat skydd när de utsätts för våld. En mätning bör genomföras för en uppfattning om hur stort behovet är inom Malmö stads verksamheter.